

BIULETYN SĄDU NAJWYŻSZEGO

IZBA KONTROLI NADZWYCZAJNEJ
I SPRAW PUBLICZNYCH

1/2019

(lipiec-sierpień)

Opracowanie

Dominika Zwierzyk
Katarzyna Brzostek
Valeri Vachev

Wydawca

Sąd Najwyższy
00-951 Warszawa
Plac Krasińskich 2/4/6
www.sn.pl

SPIS TREŚCI

- I. Przegląd orzecznictwa Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych
  1. Uchwały i pytania prawne
    - 1.1. Pojęcie „toka postępowania”
    - 1.2. Nałożenie na koncesjonariusza kary pieniężnej
    - 1.3. Charakter prawny skargi nadzwyczajnej; zadośćuczynienie za doznaną krzywdę
    - 1.4. Wyłączenie sędziego
    - 1.5. Ważność wyborów do Parlamentu Europejskiego
  2. Skargi nadzwyczajne
    - 2.1. Sprzeczność orzeczeń dotyczących tej samej sprawy
    - 2.2. Nadużycie prawa podmiotowego
  3. Skargi kasacyjne
    - 3.1. Nadużycie pozycji dominującej
- II. Analizy wybranych zagadnień

Instytucja skargi nadzwyczajnej w praktyce orzeczniczej Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych. Zagadnienia ogólne (*D. Zwierzyk*)

I. Przegląd orzecznictwa Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych

1. Uchwały i pytania prawne

1.1. POJĘCIE „TOKU POSTĘPOWANIA”

I NSNk 1/18, postanowienie SN z dnia 4 lipca 2019 r.

Skład:

SSN Marek Siwek (przewodniczący; sprawozdawca)

SSN Krzysztof Wiak

Jacek Leśniewski (ławnik Sądu Najwyższego)

Postanowieniem z dnia 4 lipca 2019 r. Sąd Najwyższy w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych po rozpoznaniu skargi nadzwyczajnej wniesionej przez Prokuratora Generalnego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 6 marca 2017 r., II AKa 323/16 zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 17 czerwca 2015 r., XVIII K 108/13, przedstawił do rozstrzygnięcia składowi 7 sędziów Sądu Najwyższego zagadnienie prawne następującej treści:

Czy oddalenie przez Sąd Najwyższy kasacji wniesionej od orzeczenia sądu powszechnego, od którego została następnie wniesiona rozpoznawana skarga nadzwyczajna, oznacza, że Sąd Najwyższy oddalając kasację wydał orzeczenie w "toku postępowania" w rozumieniu art. 94 § 2 ustawy o Sądzie Najwyższym, a w konsekwencji, że Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę nadzwyczajną wniesioną w takiej sytuacji procesowej w składzie 5 sędziów Sądu Najwyższego orzekających w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych oraz 2 ławników Sądu Najwyższego, czy też, zgodnie z treścią art. 94 § 1 tej ustawy - w składzie 2 sędziów Sądu Najwyższego orzekających w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych oraz 1 ławnika Sądu Najwyższego?

W sprawie postępowanie przed sądem powszechnym zostało zakończone wydaniem przez Sąd Apelacyjny wyroku. Na skutek kasacji wniesionej na niekorzyść oskarżonego przez prokuratora, postępowanie w zakresie istotnym dla niniejszej sprawy zakończyło się oddaleniem kasacji.

Ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz.U. 2019 poz. 825 – dalej u.s.n.), przewiduje do rozpoznania skarg nadzwyczajnych dwa składy Sądu Najwyższego. Zasadniczo, zgodnie z treścią art. 94 § 1 u.s.n., skargę nadzwyczajną rozpoznaje Sąd Najwyższy w składzie dwóch sędziów Sądu Najwyższego orzekających w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych oraz jednego ławnika Sądu Najwyższego. W myśl natomiast art. 94 § 2 u.s.n., jeżeli skarga nadzwyczajna dotyczy orzeczenia zapadłego w wyniku postępowania, w którego toku orzeczenie wydał Sąd Najwyższy, sprawę rozpoznaje Sąd Najwyższy w składzie pięciu sędziów Sądu Najwyższego orzekających w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych oraz dwóch ławników Sądu Najwyższego.

Sąd Najwyższy orzekający w niniejszej sprawie na tle brzmienia art. 94 § 2 u.s.n. powziął poważne wątpliwości co do jego wykładni, sprowadzające się do pytania sformułowanego w sentencji wydanego postanowienia. Istota tych wątpliwości tkwi natomiast w udzieleniu odpowiedzi na pytanie, czy oddalenie przez Sąd Najwyższy kasacji wniesionej od orzeczenia sądu powszechnego, od którego została następnie wniesiona rozpoznawana skarga nadzwyczajna, oznacza, że Sąd Najwyższy oddalając kasację wydał orzeczenie w „toku postępowania”, którym to zwrotem posługuje się art. 94 § 2 u.s.n. Inaczej rzecz ujmując chodzi o to, czy tok postępowania, o którym mowa w tym przepisie to tok postępowania prowadzonego przed sądem powszechnym, czy też postępowania, na które składa się postępowanie przed sądem powszechnym oraz postępowanie przed Sądem Najwyższym.

1.2. NAŁOŻENIE NA KONCESJONARIUSZA KARY PIENIĘŻNEJ

I NSZP 1/19, uchwała składu 3 sędziów SN z dnia 9 lipca 2019 r.

Skład:

SSN Ewa Stefańska (przewodniczący)

SSN Leszek Bosek (sprawozdawca)

SSN Adam Redzik

W dniu 9 lipca 2019 r. Sąd Najwyższy po rozpoznaniu w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych zagadnienia prawnego w sprawie o sygn. I NSZP 1/19, podjął uchwałę następującej treści:

Nałożenie na koncesjonariusza kary pieniężnej za nieprzestrzeganie obowiązku wynikającego z koncesji (art. 56 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne, tj. Dz.U. 2018 poz. 755 ze zm.) jest dopuszczalne także wtedy, gdy obowiązek ten można zrekonstruować z przepisów powszechnie obowiązującego prawa dotyczących działalności koncesjonowanej.

W rozpoznawanej sprawie Prezes Urzędu Regulacji Energetyki nałożył na koncesjonariusza karę pieniężną za naruszenie obowiązku koncesyjnego, zgodnie z którym „koncesjonariuszowi nie wolno czynić przedmiotem obrotu paliw ciekłych, których parametry jakościowe są niezgodne z parametrami wynikającymi z zawartych umów i norm określonych w obowiązujących przepisach”. Deliktem, którego dopuścić się miał koncesjonariusz, było to, że „wprowadził [on] do obrotu olej napędowy, którego parametry nie odpowiadały normom tego paliwa określonym w rozporządzeniu w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych”.

W związku z tym powstała poważna wątpliwość co do rozumienia pojęcia „obowiązku wynikającego z koncesji”, o którym mowa w art. 56 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne.

Obowiązek niewprowadzania do obrotu paliw ciekłych o parametrach niezgodnych z przepisami prawa przewidziany został bowiem nie tylko w koncesji, ale również w art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (Dz.U. z 2019 r. poz. 660), zgodnie z którym kto wytwarza, transportuje,

magazynuje lub wprowadza do obrotu paliwa ciekłe, biopaliwa ciekłe lub inne paliwa odnawialne, gaz skroplony (LPG), sprężony gaz ziemny (CNG), skroplony gaz ziemny (LNG) lub lekki olej opałowy niespełniające wymagań jakościowych określonych w ustawie, podlega grzywnie od 50 000 zł do 500 000 zł lub karze pozbawienia wolności do lat 3.

Sąd Najwyższy stwierdził, że koncesja nie musi być samoistnym i autonomicznym źródłem obowiązku prawnego koncesjonariusza, a zatem nałożenie kary pieniężnej na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne dopuszczalne jest także wtedy, gdy powszechnie obowiązujące przepisy prawa przewidują podobny obowiązek do tego określonego w koncesji.

1.3. CHARAKTER PRAWNY SKARGI NADZWYCZAJNEJ; ZADOŚĆUCZYNIENIE ZA DOZNANĄ KRZYWDĘ

I NSNc 5/19, postanowienie SN z dnia 24 lipca 2019 r.

Skład:

Jacek Widło (przewodniczący; sprawozdawca)

Adam Redzik

Marek Sławomir Molczyk (ławnik Sądu Najwyższego)

W dniu 24 lipca 2019 r. Sąd Najwyższy w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, w sprawie o sygn. akt I NSNc 5/19, rozpoznając skargę nadzwyczajną Prokuratora Generalnego wywiedzioną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 8 stycznia 2016 r., przedstawił do rozstrzygnięcia składowi siedmiu sędziów Sądu Najwyższego następujące zagadnienia prawne:

1. Czy skarga nadzwyczajna jest środkiem zaskarżenia względnie subsydiarnym czy też bezwzględnie subsydiarnym, którego dopuszczalność uzależniona jest od uprzedniego wyczerpania możliwości skorzystania przez uprawnionego z innych nadzwyczajnych środków zaskarżenia orzeczenia?

2. Czy najbliższym członkom rodziny poszkodowanego, który w wyniku czynu niedozwolonego doznał ciężkiego i trwałego rozstroju zdrowia, przysługuje roszczenie o zadośćuczynienie pieniężne z tytułu naruszenia ich własnego dobra osobistego na podstawie art. 448 w zw. z art. 24 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (tekst jedn. Dz.U. 2019, poz. 1145), czy też - w przypadku uznania, że nie istnieje dobro osobiste w postaci więzi rodzinnych - najbliższym członkom rodziny poszkodowanego przysługuje roszczenie o zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę na podstawie art. 445 § 1 Kodeksu cywilnego lub art. 446 § 4 Kodeksu cywilnego?

3. Czy sąd może odmówić przyznania zadośćuczynienia za krzywdę najbliższemu członkowi rodziny osoby, która w wyniku czynu niedozwolonego doznała ciężkiego i trwałego rozstroju zdrowia, jeżeli najbliższy członek rodziny w związku z zaistniałym zdarzeniem zrezygnował z utrzymania więzi rodzinnych?

W sprawie powodowie, tj. poszkodowany oraz jego żona i syn, w pozwie skierowanym przeciwko pozwanemu Szpitalowi oraz jednemu z zakładów ubezpieczeń domagali się zasądzenia na swoją rzecz m.in. zadośćuczynienia za naruszenie prawa do cieszenia się niezakłóconym życiem rodzinnym.

Powodowie pozwanemu Szpitalowi zarzucili popełnienie szeregu uchybień ze strony jego personelu w trakcie pobytu poszkodowanego, w tym m.in.: popełnienie błędu diagnostycznego, polegającego na niepodjęciu czynności diagnostycznych ukierunkowanych na stwierdzenie zagrażającego poszkodowanemu udaru mózgu oraz zbyt późnym rozpoznaniu u poszkodowanego udaru niedokrwienego mózgu, błędu terapeutycznego, polegającego na podaniu poszkodowanemu nieprawidłowych leków oraz wadliwą organizację procesu leczenia.

Sąd pierwszej instancji wyrokiem z dnia 15 października 2014 r. częściowo uwzględnił powództwo i zasądził na rzecz każdego z powodów odpowiednią sumę pieniężną tytułem zadośćuczynienia za naruszenie prawa do cieszenia się niezakłóconym życiem rodzinnym. Zdaniem Sądu pierwszej instancji, rozstrój zdrowia powoda spowodował trwałe naruszenie relacji rodzinnych i więzi bliskości między małżonkami oraz między powodem i jego synem, uzasadniające ochronę prawną.

Sąd Apelacyjny prawomocnym wyrokiem z dnia 8 stycznia 2016 r. (objętym skargą nadzwyczajną) zmienił częściowo wyrok Sądu pierwszej instancji w ten sposób, że oddalił powództwo w części zasądzającej zadośćuczynienie na rzecz żony i syna poszkodowanego. Sąd drugiej instancji stanął na stanowisku, że tylko śmierć członka rodziny narusza dobra osobiste jego najbliższych. Sąd Apelacyjny uznał, że rozległy i nieodwracalny rozstrój zdrowia, jakiego doznał poszkodowany wskutek udaru, nie spowodował jego śmierci, w związku z tym, w ocenie Sądu odwoławczego, więź rodzinna, rozumiana jako przedmiot ochrony przewidzianej w art. 448 k.c., została co do zasady zachowana.

W trakcie rozpoznania wniesionej w niniejszej sprawie przez Prokuratora Generalnego skargi nadzwyczajnej, Sąd Najwyższy uznał, że wyłoniły się zagadnienia prawne budzące poważne wątpliwości.

Odnosząc się do pytania pierwszego Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że efektywna ochrona wynikająca z instytucji skargi nadzwyczajnej może realizować się jedynie przy przyjęciu założenia o względnie subsydiarnym charakterze tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia. Można bowiem wyobrazić sobie sytuację, w której w chwili wniesienia skargi nadzwyczajnej nie występują przesłanki konieczne dla złożenia skargi o wznowienie postępowania, które jednak aktywizują się po jakimś czasie (okazuje się na przykład, że wyrok został uzyskany za pomocą przestępstwa). Zdaniem Sądu Najwyższego przyjęcie koncepcji bezwzględnej subsydiarności skargi nadzwyczajnej w zasadzie wyłączałoby możliwość uzyskania skutecznej ochrony za jej pomocą do czasu skorzystania ze wszystkich pozostałych nadzwyczajnych środków zaskarżenia, w tym skargi o wznowienie postępowania.

Jeżeli chodzi o pytanie drugie, to Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że ochrona osób najbliższych przez prawo do zadośćuczynienia w przypadku ciężkiego, nieodwracalnego uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, z którą to osobą pokrzywdzonego wiązał szczególne więzi emocjonalne może być realizowana na podstawie art. 445 § 1 k.c. lub art. 446 § 4 k.c.

W zakresie trzeciego pytania prawnego Sąd Najwyższy wskazał, że sam fakt naruszenia więzi czy ich utraty na skutek śmierci osoby najbliższej nie powoduje automatycznego uznania istnienia szczególnego przedmiotu ochrony - relacji do drugiej osoby. Ma to miejsce wtedy, gdy relacja ta była i pozostaje szczególna, jest intensywna, a zdarzenie sprawcze wywołuje wielki ból, ale i niemożliwość dalszego utrzymywania relacji w dotychczas istniejącym zakresie, wbrew oczekiwaniom pokrzywdzonego. Element zmiany w życiu i w świecie jest kwestią oczywistą, a zmiany mogą przynosić zarówno dobre, jak i negatywne zdarzenia.

1.4. WYŁĄCZENIE SĘDZIEGO

I NOZP 1/19, uchwała składu 7 sędziów SN z dnia 26 lipca 2019 r.

Skład:

Joanna Lemańska (przewodniczący)
Marcin Łochowski (sprawozdawca)
Antoni Bojańczyk (współsprawozdawca)
Leszek Bosek
Tomasz Demendecki
Paweł Księżak
Jacek Widło

W dniu 26 lipca br. Sąd Najwyższy w składzie siedmiu sędziów, po rozstrzygnięciu w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych zagadnienia prawnego w sprawie o sygn. I NSZP 1/19, podjął uchwałę następującej treści:

Wniosek o wyłączenie sędziego niewyznaczonego do rozpoznania sprawy jest niedopuszczalny i podlega odrzuceniu bez składania przez sędziego oświadczenia, o jakim mowa w art. 52 § 2 k.p.c., przy czym sędzia objęty takim wnioskiem o wyłączenie, może zasiadać w składzie sądu rozpoznającego ten wniosek.

Uchwała ta została podjęta w odpowiedzi na zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 17 maja 2019 r., I NO 46/19 do rozstrzygnięcia składowi powiększonemu tego Sądu:

Czy na podstawie przepisu art. 49 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (tekst jednolity Dz.U. 2018, poz. 1360 ze zm.) dopuszczalne jest sformułowanie przez stronę wniosku o wyłączenie sędziego z powołaniem się na zaistnienie okoliczności, które mogłyby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności, jeżeli sędzia objęty wnioskiem nie został wyznaczony do rozpoznania określonej sprawy?

Sąd Najwyższy zwrócił uwagę na dominujący w dotychczasowym orzecznictwie pogląd, że sformułowany na podstawie art. 49 k.p.c. wniosek strony o wyłączenie może dotyczyć nie tylko sędziego (składu sędziowskiego) wyznaczonego do rozpoznania danej sprawy, lecz może on obejmować również sędziego orzekającego

w sądzie rozpoznającym daną sprawę, ale niewyznaczonego do jej rozpoznania, który ewentualnie w przyszłości będzie mógł rozpoznawać sprawę. Stanowisko opowiadające się za dopuszczalnością formułowania na gruncie art. 49 k.p.c. skutecznych wniosków o wyłączenie sędziów „potencjalnych”, a więc niewyznaczonych do rozpoznania danej sprawy, lecz orzekających w sądzie lub wydziale, w którym jest rozpoznawana sprawa, przeważa również wśród przedstawicieli doktryny. Argumentacja, która miała przemawiać za takim stanowiskiem, była jednak bardzo lakoniczna.

Odmienne kwestia ta została uregulowana w postępowaniu karnym, gdzie dominuje zapatrywanie, iż wyłączenie sędziego w oparciu o art. 41 § 1 k.p.k. wchodzi w rachubę jedynie w odniesieniu do konkretnego sędziego wyznaczonego już do udziału w sprawie, a nie sędziego, który jedynie potencjalnie może zostać do sprawy wyznaczony. Rozstrzygnięcie natomiast w przedmiocie wyłączenia sędziego, który nie został wcześniej wyznaczony do udziału w sprawie, jest niedopuszczalne. Wniosek taki - w wypadku złożenia go - ma charakter warunkowy i staje się aktualny dopiero z chwilą wyznaczenia do udziału w sprawie wskazanego w nim sędziego.

Mając na względzie rozwiązania wypracowane na gruncie procedury karnej oraz utrwalone już w tym zakresie stanowisko Izby Karnej Sądu Najwyższego, Sąd Najwyższy uznał za nieuzasadnioną odmienną interpretację przepisów o wyłączeniu sędziego na gruncie postępowania karnego i cywilnego.

Sąd Najwyższy zwrócił również uwagę na praktyczny aspekt takiego rozwiązania, wskazując na pojawiającą się w ostatnich latach zwiększoną częstotliwość składania wniosków o wyłączenie sędziego, co niejednokrotnie ma na celu doprowadzenie do paraliżu postępowania sądowego. Bezstronność sądu jest natomiast tylko jednym z komponentów przysługującego stronie prawa do sądu, przy czym pamiętać również należy o prawie strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki.

Zdaniem Sądu Najwyższego w powiększonym składzie dotychczasowa praktyka, pozwalająca stronie na składanie wniosku o wyłączenie sędziego niewyznaczonego do rozpoznania danej sprawy, mogła również prowadzić do dowolnego kształtowania przez stronę składu sądu.

Kwestię bezstronności sędziego należy oceniać w konkretnej sprawie, jest to natomiast możliwe tylko w przypadku, gdy sprawa zostaje przydzielona danemu sędziemu. Przyjęte przez Sąd Najwyższy rozwiązanie nie ogranicza możliwości składania wniosków o wyłączenie sędziów wyznaczonych do rozpoznania sprawy, w celu zapewnienia rozpoznania tej sprawy przez bezstronny sąd.

1.5. WAŻNOŚĆ WYBORÓW DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

I NSW 60/19, uchwała SN z dnia 2 sierpnia 2019 r.

Skład:

Joanna Lemańska (przewodniczący)

Paweł Księżak (sprawozdawca)

Marek Dobrowolski

W dniu 2 lipca 2019 r. Sąd Najwyższy w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych na podstawie opinii wydanych w wyniku rozpoznania protestów wyborczych oraz sprawozdania z wyborów przedstawionego przez PKW podjął uchwałę w przedmiocie ważności wyborów do Parlamentu Europejskiego przeprowadzonych w dniu 26 maja 2019 r.

Szczególną uwagę zwrócić należy na kwestię rodzaju składu sędziowskiego, który podjął uchwałę o ważności wyborów do Parlamentu Europejskiego. Odmienne bowiem, niż wynikało to z dotychczasowej praktyki, Sąd Najwyższy orzekł w składzie 3-osobowym. Wyjaśnić w tym miejscu należy, że po wejściu w życie nowej ustawy o Sądzie Najwyższym na początku 2018 roku, orzekanie o ważności wyborów przeszło z właściwości Izby Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych do właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych. Następnie, rok później, w lutym 2019 roku weszła w życie ustawa nowelizująca Kodeks wyborczy. Co istotne, przed nowelizacją Kodeksu wyborczego o ważności wyborów Sąd Najwyższy orzekł w składzie całej Izby. Jednak w toku prac legislacyjnych, na posiedzeniu Komisji Nadzwyczajnej do rozpatrzenia projektów ustaw z zakresu prawa wyborczego w dniu 30 stycznia 2019 roku na wniosek Szefa Krajowego Biura Wyborczego, poparty przez Przewodniczącą Państwowej Komisji Wyborczej, usunięto z treści art. 244 Kodeksu Wyborczego wskazanie na nieaktualną już wówczas Izbę, czyli Izbę Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych wraz z określeniem jej składu. W konsekwencji nastąpiło odesłanie do zasad ogólnych wynikających z ustawy o Sądzie Najwyższym, które przewidują, że w przypadku braku przepisu szczególnego – a taka właśnie sytuacja zaistniała – właściwi do rozpoznania był skład trzech sędziów.

Do Sądu Najwyższego wpłynęło łącznie 59 protestów przeciwko ważności wyborów do Parlamentu Europejskiego.

W odniesieniu do 8 protestów Sąd Najwyższy wyraził opinię, że są one zasadne – w całości lub w części – lecz stwierdzone naruszenia nie miały wpływu na wynik wyborów.

Za uzasadnione uznane zostały zarzuty dotyczące niezapewnienia tajności głosowania w niektórych lokalach wyborczych. Naruszenia te nie miały jednak wpływu na wynik wyborów – nie sposób bowiem stwierdzić, że okoliczność braku zapewnienia lokalu wyborczego gwarantującego tajność głosowania w jakikolwiek sposób wpłynęła na wynik głosowania w tych obwodach wyborczych.

Sąd Najwyższy uznał za zasadne także zarzuty dotyczące funkcjonowania jednej z komisji obwodowych, w której doszło do kilkugodzinnego zamknięcia lokalu wyborczego w związku z koniecznością skorzystania z urny pomocniczej, wykorzystywanej w zakładach leczniczych i w domach pomocy społecznej, głównie w celu umożliwienia głosowania pacjentom leżącym.

Sąd Najwyższy doszedł także do przekonania o zasadności zarzutów dotyczących pracy z jednej z komisji obwodowych polegających na: stemplowaniu kart wyborczych przez zastępcę przewodniczącego obwodowej komisji wyborczej w obecności tylko dwóch członków komisji; a także podzieleniu obwodowej komisji wyborczej na grupy przy segregacji i liczeniu głosów wyjętych z urny oraz braku obecności wymaganej liczby członków obwodowej komisji wyborczej przy sporządzaniu raportu ostrzeżeń w toku przygotowywania protokołu końcowego głosowania. Wskazane naruszenia nie miały jednak wpływu na wynik wyborów – nie przedstawiono bowiem żadnych dowodów, aby wskazane naruszenia w jakikolwiek sposób wpłynęły na wadliwe ustalenie wyniku wyborów.

Podobnie, zasadne w ocenie Sądu Najwyższego okazały się zarzuty dotyczące pracy obwodowej komisji wyborczej, w której w sposób sprzeczny z przepisami Kodeksu wyborczego: nie przeliczono wszystkich kart do głosowania zaraz po ich wyjęciu z urny; podzielono obwodową komisję wyborczą na grupy przy segregacji i liczeniu głosów z kart do głosowania wyjętych z urny; nie porównano wydruku projektu protokołu sporządzonego w systemie informatycznym z protokołem sporządzonym

ręcznie; podjęto niedopuszczalną próbę ingerencji w treść uwag do protokołu głosowania, które zamierzała wpisać zastępca przewodniczącego komisji obwodowej; a także odmówiono wydania zastępcy przewodniczącego obwodowej komisji wyborczej papierowej kopii protokołu głosowania. Także w tym przypadku nie zostało wykazane, by naruszenia te miały wpływ na wynik wyborów.

Za zasadny Sąd Najwyższy uznał również zarzut błędnego niezaliczenia jednemu z kandydatów jednego głosu przez komisję obwodową. Okoliczność ta nie miała wpływu na wynik wyborów.

Sąd Najwyższy uznał za zasadne także zarzuty dotyczące funkcjonowania jednej z komisji obwodowych, polegające m.in. na: stemplowaniu kart wyborczych jednoosobowo przez przewodniczącego obwodowej komisji wyborczej, nieprzeliczeniu kart zaraz po ich wyjęciu z urny, podzieleniu obwodowej komisji wyborczej na grupy przy segregacji i liczeniu głosów wyjętych z urny, nieporównaniu protokołu komputerowego z protokołem ręcznym. Także w tym przypadku nie zostało wykazane, aby stwierdzone naruszenia miały wpływ na wynik wyborów.

Zasadny w ocenie Sądu Najwyższego był także zarzut niezapiecztowania przez obwodową komisję wyborczą opakowania zbiorczego zawierającego karty do głosowania. Z uwagi na niewykazanie wpływu podniesionej nieprawidłowości na wynik wyborów, zważywszy także na ogólną liczbę osób uprawnionych do głosowania i liczbę głosów oddanych w okręgu wyborczym porównaną z liczbą osób uprawnionych do głosowania w całej gminie.

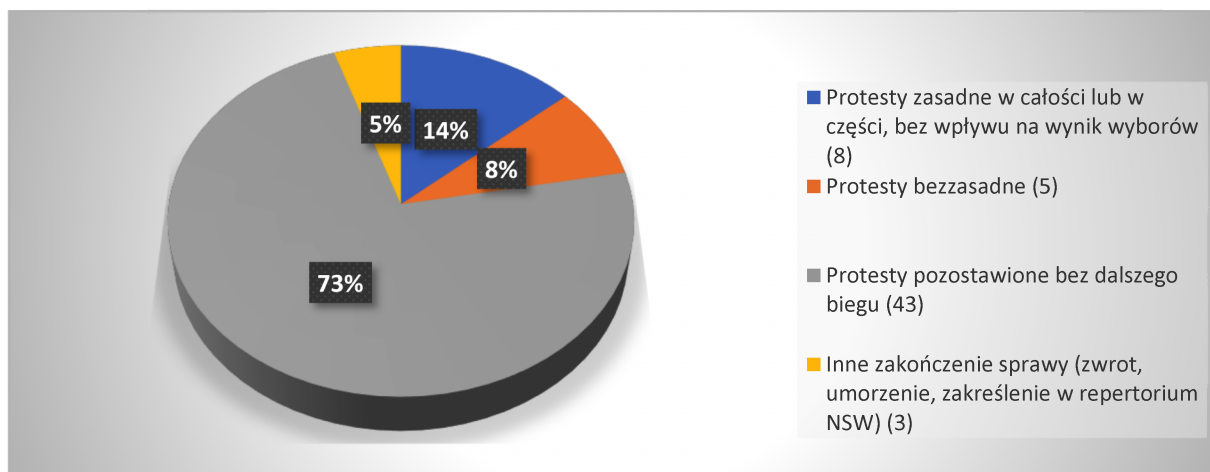
Zarzuty 5 protestów zostały uznane za bezzasadne – bądź z uwagi na ich nieudowodnienie bądź z uwagi na błędną interpretację przepisów Kodeksu wyborczego, dokonaną przez wnoszących owe protesty.

Bez dalszego biegu pozostawione zostały 43 protesty (w tym jeden protest co do wyboru określonego posła do Parlamentu Europejskiego), co spowodowane było w szczególności: niedotrzymaniem terminu przewidzianego do wniesienia protestu wyborczego; niedochowaniem koniecznego wymogu formalnego w postaci wniesienia protestu na piśmie; złożeniem protestu przez osobę do tego nieuprawnioną lub dotyczącego sprawy, co do której w Kodeksie wyborczym przewidziano możliwość wniesienia przed dniem głosowania skargi lub odwołania do sądu lub do Państwowej

Komisji Wyborczej; niesformułowaniem zarzutów mieszczących się w zakresie podstaw wniesienia protestu (art. 82 § 1 k.wyb.); nieprzedstawieniem lub niewskazaniem dowodów, na których oparte zostały zarzuty protestu.

Wykres 1 - Liczba protestów wyborczych w 2019 r.

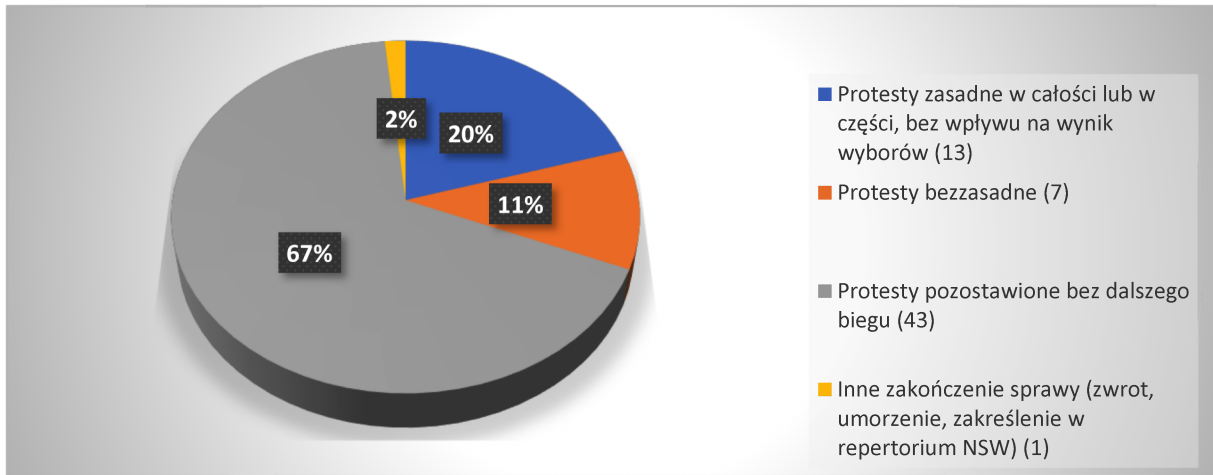

Przewodniczący PKW oraz Prokurator Generalny wnieśli o stwierdzenie ważności wyborów.

Po analizie sprawozdania PKW oraz wydanych opinii dotyczących protestów, w szczególności zaś stwierdzonych w nich uchybień, Sąd Najwyższy uznał, że żadne z tych uchybień, jak również wszystkie one łącznie, nie dają podstaw do kwestionowania ważności wyborów do Parlamentu Europejskiego, przeprowadzonych w dniu 26 maja 2019 r.

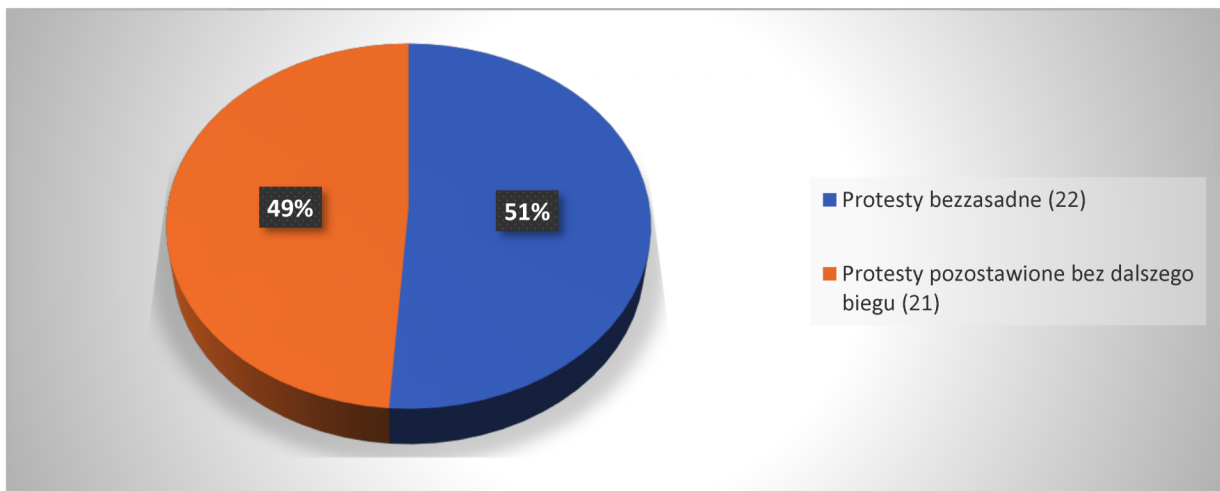
Dla porównania podczas wyborów do Parlamentu Europejskiego przeprowadzonych w dniu 25 maja 2014 r. do Sądu Najwyższego wpłynęły łącznie 64 protest przeciwko ważności wyborów. Zarzuty 7 protestów zostały uznane za bezzasadne. W odniesieniu do 13 protestów Sąd Najwyższy wyraził opinię, że są one zasadne – w całości lub w części – lecz stwierdzone naruszenia nie miały wpływu na wynik wyborów. Bez dalszego biegu pozostawione zostały 43 protesty. W przypadku 1 protestu doszło do innego załatwienia sprawy.

Wykres 2- Liczba protestów wyborczych w 2014 r.

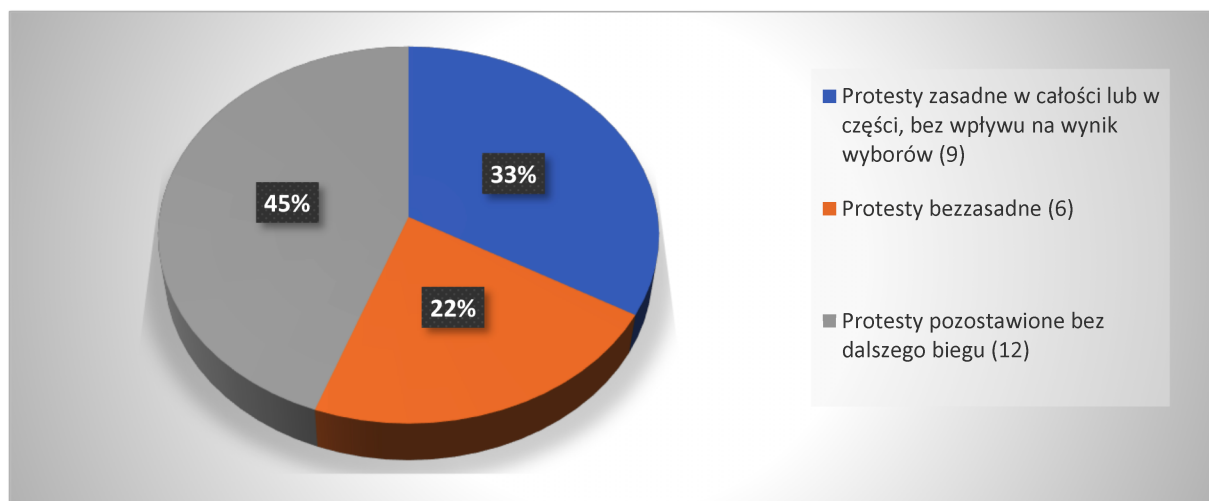
Podczas wyborów do Parlamentu Europejskiego przeprowadzonych w dniu 7 czerwca 2009 r. do Sądu Najwyższego wpłynęło łącznie 43 protesty przeciwko ważności wyborów. Zarzuty 22 protestów zostały uznane za bezzasadne. Bez dalszego biegu pozostawiono zaś 21 protestów.

Wykres 3 - Liczba protestów wyborczych w 2009 r.

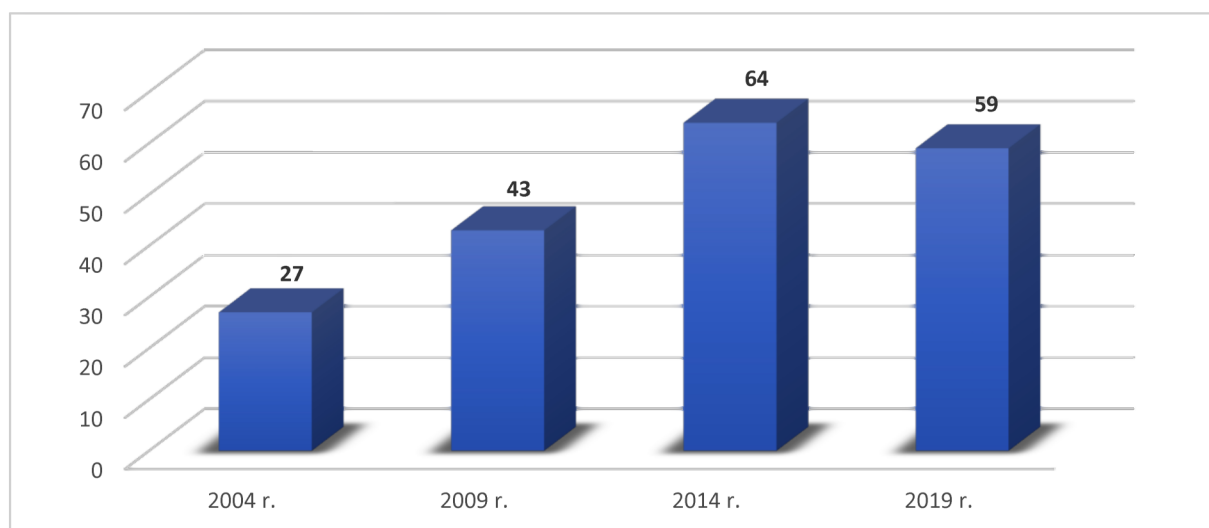

Natomiast podczas wyborów do Parlamentu Europejskiego przeprowadzonych w dniu 13 czerwca 2004 r. do Sądu Najwyższego wpłynęło łącznie 27 protestów przeciwko ważności wyborów. Zarzuty 6 protestów zostały uznane za bezzasadne. W odniesieniu do 9 protestów Sąd Najwyższy wydał opinie o ich zasadności, uznając jednocześnie, że stwierdzone uchybienia nie miały wpływu na wynik wyborów. Bez dalszego biegu pozostawiono 12 protestów.

Wykres 4 – Liczba protestów wyborczych w 2004 r.

Wykres 5 – Liczba protestów wyborczych w latach 2004-2019

2. Skargi nadzwyczajne

2.1. SPRZECZNOŚĆ ORZECZEŃ DOTYCZĄCYCH TEJ SAMEJ SPRAWY

I NSNc 11/19, postanowienie SN z dnia 16 lipca 2019 r.

Skład:

SSN Marcin Łochowski (przewodniczący)

SSN Antoni Bojańczyk (sprawozdawca)

Agata Pawlak (ławnik Sądu Najwyższego)

W dniu 16 lipca 2019 r. Sąd Najwyższy rozpoznał w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych kolejną skargę nadzwyczajną wniesioną przez Rzecznika Praw Obywatelskich w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku (I NSNc 11/19).

Skarga dotyczyła dwóch orzeczeń wydanych odpowiednio w 1997 r. i 2003 r., które odmiennie rozstrzygały tę samą sprawę spadkową. Oba orzeczenia uprawomocniły się, funkcjonowały w obrocie prawnym i uniemożliwiały uczestnikom postępowania spadkowego realizację ich praw.

Rzecznik Praw Obywatelskich zaskarżył postanowienie wydane w 2003 r., wskazując na rażące naruszenie prawa, naruszenie konstytucyjnej zasady zaufania do państwa oraz bezpieczeństwa prawnego, prawa do dziedziczenia i prawa do sądu. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i odrzucenie wniosku.

Sąd Najwyższy, wskazując na konieczność zapewnienia bezpieczeństwa obrotu prawnego, uznał skargę Rzecznika Praw Obywatelskich za zasadną i uchylił zaskarżone postanowienie w całości oraz umorzył postępowanie w sprawie.

2.2. NADUŻYCIE PRAWA PODMIOTOWEGO

I NSNc 9/19, wyrok SN z dnia 24 lipca 2019 r.

Skład:

SSN Jacek Widło (przewodniczący)

SSN Oktawian Nawrot (sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Paweł Księżak

SSN Krzysztof Wiak

Marian Gutowski (ławnik Sądu Najwyższego)

Marek Sławomir Molczyk (ławnik Sądu Najwyższego)

Żądanie zwrotu udzielonej przez m.st. Warszawę bonifikaty na zakup mieszkania od osoby znajdującej się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i jako takie nie zasługuje na ochronę prawną.

W dniu 24 lipca 2019 r. Sąd Najwyższy w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w składzie 7-osobowym uwzględnił skargę nadzwyczajną Prokuratora Generalnego w sprawie z powództwa m.st. Warszawa o zwrot bonifikaty na zakup lokalu komunalnego.

Pozwana wystąpiła w 2008 r. do m.st. Warszawy z wnioskiem o zakup lokalu komunalnego zajmowanego przez nią przez ponad 40 lat. Miasto stołeczne Warszawa uwzględniło wniosek pozwanej i zawarło z nią umowę sprzedaży lokalu, udzielając pozwanej 90-procentowej bonifikaty. Następnie w 2009 r. pozwana zbyła zakupiony lokal i za kwotę uzyskaną ze sprzedaży nabyła inny lokal mieszkalny, położony w bliższej odległości od miejsca zamieszkania jej córki.

Wobec treści przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. 1997 nr 115 poz. 741 ze zm.), w związku z tym, że lokal został zbyty przed upływem 5 lat od zakupu, m.st. Warszawa domagało się zwrotu udzielonej bonifikaty w części nieprzeznaczonej na zakup innego lokalu mieszkalnego.

W pierwszej kolejności, pochyłając się nad dopuszczalnością skargi nadzwyczajnej, Sąd Najwyższy przypomniał, że w postępowaniu ze skargi nadzwyczajnej nie ma

zastosowania art. 398[2] § 1 k.p.c., uzależniającego dopuszczalność skargi od wartości przedmiotu zaskarżenia. Tym samym wniesienie skargi nadzwyczajnej jest dopuszczalne od każdego orzeczenia, wskazanego w art. 89 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym, bez względu na wartość przedmiotu zaskarżenia.

Sąd Najwyższy, mając na uwadze całokształt okoliczności sprawy uznał, że dochodzenie przez m.st. Warszawa zwrotu udzielonej bonifikaty od osoby w podeszłym wieku, której jedynym źródłem utrzymania jest emerytura w wysokości 1350 zł, znajdującej się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, związanej również ze złym stanem zdrowia jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Ponadto Sąd Najwyższy wskazał, że prowadzenie egzekucji z jedynego składnika majątku pozwanej, jakim jest należące do niej mieszkanie doprowadziłoby do sytuacji, w której osoba w podeszłym wieku, nieposiadająca żadnych oszczędności, pozostałaby bez dachu nad głową. Podkreślił jednoznacznie, że w praktyce obrotu prawnego częstokroć występują sytuacje, w których nawet najbardziej skrupulatne wykonanie określonego prawa podmiotowego prowadzić może do powstania rażącej niesprawiedliwości. Wówczas tak rozumiana sprawiedliwość formalna, ustąpić powinna sprawiedliwości materialnej. Temu właśnie celowi służy przewidziana w art. 5 k.c. instytucja uznania wykonania prawa podmiotowego za nadużycie.

3. Skargi kasacyjne

3.1. NADUŻYCIE POZYCJI DOMINUJĄCEJ

I NSK 5/19, wyrok SN z dnia 10 lipca 2019 r.

Skład:

Marcin Łochowski (przewodniczący)
Oktawian Nawrot (sprawozdawca)
Tomasz Demendecki

W dniu 10 lipca 2019 r. Sąd Najwyższy w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych rozpoznał skargę kasacyjną w sprawie dotyczącej nadużywania pozycji dominującej polegającego na narzucaniu nieuczciwych cen w zakresie odprowadzania ścieków (III CZP 1/19), ogłaszając wyrok w sprawie dnia 16 lipca 2019 r.

W wyroku tym Sąd Najwyższy rozważył stosunek art. 9 ust. 2 pkt 6 do art. 9 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Wskazał, że dyspozycja pierwszego ze wskazanych przepisów może się zaktualizować jedynie wówczas, gdy między dominantem a drugą stroną (pozostałymi stronami) dojdzie do zawarcia umowy zawierającej niekorzystne warunki, przynoszących dominantowi nieuzasadnione korzyści. Tymczasem, w świetle art. 9 ust. 2 pkt. 1 ustawy, istotne jest, aby doszło do narzucenia nieuczciwych cen bez względu na to, czy powyższe przynosi dominantowi jakiegokolwiek korzyści czy też nie. Ponadto wskazał, że ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie ogranicza w art. 9 ust. 2 pkt. 1 sposobów „narzucenia” jedynie do zawarcia umowy, dopuszczając w tym zakresie inne źródła, w tym czynności faktyczne.

Sąd Najwyższy zaznaczył, że liczne stany faktyczne mogą zostać zakwalifikowane jednocześnie zarówno jako zachowania stypizowane w pkt. 1, jak i w pkt. 6 ust. 2 art. 6 ustawy. Prowadzi to do wniosku, że w sytuacjach, gdy źródłem „narzucenia”, o którym mowa w art. 9 ust. 2 pkt 1 jest umowa, zaś zakres kontrahentów jest określony i zamknięty, za relewantne w myśl art. 93 ust. 1 ustawy należy uznać to samo kryterium, jak w przypadku art. 9 ust. 2 pkt 6, tj. moment zawarcia umowy.

W kontekście powyższego Sąd Najwyższy wskazał, że przyjęcie odmiennego poglądu prowadziło do nieuprawnionego różnicowania podmiotów znajdujących się w podobnej sytuacji faktycznej i prawnej, a ponadto przyznawałoby Prezesowi UOKiK szeroką zakreśloną swobodę, dalece wykraczającą poza granice jego ustawowych kompetencji. Taki stan także pozbawiłby potencjalnych adresatów analizowanych norm możliwości skorzystania z konstytucyjnie zagwarantowanego standardu pewności prawa i przewidywalności rozstrzygnięć organów administracji. Ponadto Sąd Najwyższy wskazał, że za przyjęciem takiej interpretacji w niniejszej sprawie przemawia geograficzne zdefiniowanie przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów rynku właściwego.

Powyższe zagadnienie ma istotne znaczenie w kontekście art. 93 ust. 1 ustawy antymonopolowej, w świetle którego nie wszczyna się postępowania w sprawie praktyk ograniczających konkurencję, jeżeli od końca roku, w którym zaprzestano ich stosowania, upłynęło 5 lat.

II. Analizy wybranych zagadnień

Instytucja skargi nadzwyczajnej w praktyce orzeczniczej Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych. Zagadnienia ogólne

Na mocy art. 26 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych została przyznana właściwość do rozpoznawania nowego nadzwyczajnej środka kontroli prawomocnych orzeczeń sądowych – skargi nadzwyczajnej.

Skarga nadzwyczajna przysługuje, jeżeli jest to konieczne dla zapewnienia zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, od prawomocnego orzeczenia sądu powszechnego lub sądu wojskowego kończącego postępowanie w sprawie, o ile: orzeczenie narusza zasady lub wolności i prawa człowieka i obywatela określone w Konstytucji lub; orzeczenie w sposób rażący narusza prawo przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie lub; zachodzi oczywista sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego; a dodatkowo orzeczenie nie może być uchylone lub zmienione w trybie innych nadzwyczajnych środków zaskarżenia (art. 89 u.s.n).

Rolą kontroli nadzwyczajnej nie jest jednak eliminowanie wszystkich wadliwych orzeczeń. Ekstraordynaryjne orzekanie w ramach skargi winno dotyczyć tylko tych z nich, które nie dadzą się pogodzić z podstawowymi zasadami demokratycznego państwa prawnego, będąc orzeczeniami w sposób elementarny niesprawiedliwymi. Ten aspekt aksjologiczny musi zatem wiązać się immanentnie z pozostałymi przesłankami, których wystąpienie jest warunkiem *sine qua non* ingerencji w prawomocne orzeczenie, a jego wykazanie – tak jak i wykazanie pozostałych przesłanek szczególnych skargi z art. 89 § 1 ustawy – jest obowiązkiem podmiotu, który taką skargę kieruje (zob. postanowienie z dnia 3 kwietnia 2019 r., I NSNk 2/19).

Skarga nadzwyczajna nie jest dopuszczalna od wyroku ustalającego nieistnienie małżeństwa albo rozwód, jeżeli choćby jedna ze stron zawarła związek małżeński, od

postanowienia o przysposobieniu, a także w sprawach o wykroczenia i wykroczenia skarbowe. Inne ograniczenia dotyczące tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia odnoszą się do możliwości wniesienia skargi nadzwyczajnej tylko raz od tego samego orzeczenia w interesie tej samej strony, a także zakazu oparcia skargi o zarzuty, które były już przedmiotem rozpoznania skargi kasacyjnej lub kasacji.

Ustawodawca przewidział pięcioletni termin do wniesienia skargi nadzwyczajnej, który rozpoczyna swój bieg od dnia uprawomocnienia się zaskarżonego orzeczenia. W przypadku, gdy od skarżonego orzeczenia wniesiona została uprzednio kasacja albo skarga kasacyjna – termin na wniesienie skargi nadzwyczajnej wynosi rok od rozpoznania wyżej wymienionych środków prawnych. Należy jednak pamiętać, że w okresie 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym skarga nadzwyczajna może być wniesiona od prawomocnych orzeczeń kończących postępowanie w sprawach, które uprawomocniły się po dniu 17 października 1997 r. wskazany wyżej 5-letni termin nie obowiązuje (zob. postanowienie SN z dnia 26 marca 2019, I NSNc 1/19).

Niedopuszczalne jest wniesienie skargi nadzwyczajnej na niekorzyść oskarżonego po upływie roku od dnia uprawomocnienia się orzeczenia. Jeżeli od orzeczenia została wniesiona kasacja albo skarga kasacyjna – po upływie 6 miesięcy od dnia jej rozpoznania. Jeżeli zachodzi konieczność zapewnienia zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, a zaskarżone orzeczenie wywołało nieodwracalne skutki prawne, w szczególności jeżeli od dnia uprawomocnienia się zaskarżonego orzeczenia upłynęło 5 lat, a także jeżeli uchylene orzeczenia doprowadziłoby do naruszenia międzynarodowych zobowiązań Rzeczypospolitej Polskiej, Sąd Najwyższy ogranicza się do stwierdzenia wydania zaskarżonego orzeczenia z naruszeniem prawa oraz wskazania okoliczności, z powodu których wydał takie rozstrzygnięcie, chyba że zasady lub wolności i prawa człowieka i obywatela określone w Konstytucji przemawiają za wydaniem rozstrzygnięcia, o którym mowa w art. 91 § 1 u.s.n.

Do wniesienia skargi nadzwyczajnej uprawniona jest zamknięta grupa podmiotów szczególnych, do których należą Prokurator Generalny, Rzecznik Praw Obywatelskich oraz w zakresie swojej właściwości, Prezes Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, Rzecznik Praw Dziecka, Rzecznik Praw Pacjenta, Przewodniczący Komisji

Nadzoru Finansowego, Rzecznik Finansowy, Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców oraz Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (art. 89 § 2 u.s.n.). Podkreślić należy, że strona postępowania nie jest uprawniona do samodzielnego wniesienia skargi nadzwyczajnej.

W zakresie nieuregulowanym przepisami ustawy o Sądzie Najwyższym, do skargi nadzwyczajnej stosuje się w zakresie spraw cywilnych przepisy Kodeksu postępowania cywilnego dotyczące skargi kasacyjnej, z wyłączeniem art. 398⁴ § 2 k.p.c. oraz art. 398⁹ k.p.c. W postępowaniu ze skargi nadzwyczajnej nie mają jednak zastosowania:

- art. 398¹ § 1 k.p.c., wyznaczający zakres orzeczeń zaskarżalnych skargą kasacyjną;
- art. 398³ k.p.c., definiujący podstawy skargi kasacyjnej;
- art. 398⁵ k.p.c. w zakresie terminu na wniesienie skargi;
- art. 398¹⁰ zd. 1 k.p.c. ze względu na odrębne ukształtowanie składu Sądu Najwyższego przy rozpoznawaniu skargi nadzwyczajnej w art. 94 u.s.n.;
- art. 398¹³ § 2 k.p.c. *in fine*, gdyż skarga nadzwyczajna może zostać oparta na zarzucie błędu w ustaleniach faktycznych (art. 89 § 1 pkt 3 u.s.n.). Powyższe wyklucza związanie Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia;
- art. 398¹⁴, 398¹⁵ § 1 zd. 1, 398¹⁶, 398¹⁹ zd. 1 k.p.c. z uwagi na odrębne uregulowanie sposobów rozstrzygnięcia skargi nadzwyczajnej w art. 91 § 1 u.s.n.;
- art. 398² § 1 k.p.c., uzależniający dopuszczalność skargi – co do zasady – od wartości przedmiotu zaskarżenia.

Ponadto należy zwrócić uwagę, że Sąd Najwyższy w kilku orzeczeniach podkreślił, że nie ma żadnych przeszkód, aby część przepisów o skardze kasacyjnej stosować do skargi nadzwyczajnej wprost. Tak jest m.in. w wypadku art. 398⁴ § 1 i 3, art. 398⁵ § 1 *in principio*, art. 398⁸, art. 398¹⁰ zd. 2, art. 398¹¹ § 2-4, art. 398¹², art. 398¹³ § 1 i 2, art. 398¹⁵ § 1 zd. 2 i § 2, art. 398¹⁷, art. 398¹⁸, art. 398²⁰, art. 398²¹ k.p.c. Część przepisów może być jednak zastosowana jedynie z odpowiednimi modyfikacjami. Dotyczy to art. 398⁶, 398⁷, 398¹¹ § 1, 398¹⁹ zd. 2 k.p.c. (zob. wyrok z dnia 8 maja 2019 r., I NSNc 2/19;

zob. także wyrok z dnia 24 lipca 2019 r., I NSNc 9/19; wyrok z dnia 3 czerwca 2019 r., I NSNc 7/19).

Należy wskazać, że w postępowaniu ze skargi nadzwyczajnej nie ma zastosowania art. 398² § 1 k.p.c., uzależniającego dopuszczalność skargi – co do zasady – od wartości przedmiotu zaskarżenia. Wniesienie skargi nadzwyczajnej jest wobec powyższego dopuszczalne od każdego orzeczenia, wskazanego w art. 89 § 1 u.s.n. bez względu na wartość przedmiotu zaskarżenia. Przyjęcie poglądu przeciwnego skutkowałoby natomiast koniecznością odrzucenia rozpatrywanej skargi nadzwyczajnej w przypadku niespełnienia tej przesłanki (zob. wyrok z dnia 8 maja 2019 r. I NSNc 2/19).

Uwzględnienie skargi nadzwyczajnej skutkuje uchyceniem przez Sąd Najwyższy zaskarżonego orzeczenia w całości lub w części oraz – stosownie do wyników postępowania – orzeczeniem co do istoty sprawy, przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania właściwemu sądowi, uchyceniem orzeczenia sądu pierwszej instancji albo umorzeniem postępowania (postanowienie z dnia 26 marca 2019 r., I NSNc 1/19; wyrok z dnia 8 maja 2019 r., I NSNc 2/19; postanowienie z dnia 22 maja 2019 r., I NSNc 3/19; wyrok z dnia 24 lipca 2019 r., I NSNc 9/19; postanowienie z dnia 16 lipca 2019 r., I NSNc 11/19).

Oddalenie skargi nadzwyczajnej następuje w przypadku stwierdzenia braku podstaw do uchycenia zaskarżonego orzeczenia (wyrok z dnia 3 czerwca 2019 r., I NSNc 7/19; postanowienie z dnia 3 kwietnia 2019 r., I NSNk 1/19; postanowienie z dnia 3 kwietnia 2019 r., I NSNk 2/19).

Sąd Najwyższy może wystąpić z pytaniem prawnym do Trybunału Konstytucyjnego w sytuacji, gdy przy rozpatrywaniu skargi nadzwyczajnej uzna, że przyczyną naruszenia przez orzeczenie zasad lub wolności i praw człowieka i obywatela, określonych w Konstytucji RP, jest niezgodność ustawy z ustawą zasadniczą. Może również zawiesić postępowanie z urzędu, jeżeli rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku postępowania toczącego się przed Trybunałem Konstytucyjnym.

Wyłonienie się przy rozpoznawaniu przez Sąd Najwyższy skargi nadzwyczajnej zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości skutkować może odroczeniem rozpoznania sprawy i przedstawieniem zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia powiększonemu składowi tego Sądu.

Korzystając z powyższej możliwości, Sąd Najwyższy dotychczas przedstawił do rozstrzygnięcia składowi siedmiu sędziów dwa zagadnienie prawne (*vide* rozdz. I pkt 1 lit. i oraz iii Biuletynu 1/2019).

D. Zwierzyk
Asystent Sędziego
w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych Sądu Najwyższego